

Akadeemik
Enn Saar
75

Enn Saar on sündinud 4. märtsil 1944 Leppneeme külas Harjumaal. 1962. aastal lõpetas ta Tallinna 21. Keskkooli ja asus Tartu Ülikooli matemaatika-füüsika teaduskonna füüsika osakonnas astrofüüsikat õppima. Ülikooli lõpetas ta 1967. aastal teoreetilise füüsika erialal.

Tööle asus Enn Saar 1968. aastal Füüsika ja Astronoomia Instituudis Tõraveres. Ühtlasi astus ta Tartu Ülikooli aspirantuuri, kus valmis füüsika-matemaatikakandidaadi väitekirj "Tihedushäiritused kosmoloogias", mille ta kaitses 1972. aastal. 1991. aastal kaitses ta Tartu Ülikoolis astronoomiadoktori kraadi väitekirjaga "Universumi suuremastaabilise struktuuri geomeetria". Tõraveres on Enn Saar läbinud kõik teadustöötaja ametiastmed nooremteadurist peateadurini. Aastatel 1991–1992 juhatas ta astrofüüsika osakonda, 1998–2017 oli ta kosmoloogia osakonna juhataja ning kosmoloogia töörühma juhtivateadur. Käesoleval ajal töötab Enn Saar vanemteaduri ametikohal.

Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks valiti Enn Saar 2010. aastal.

Enn Saare teadustöö on keskendunud kosmoloogiale, galaktikate füüsikale ja atmosfäärifüüsikale. Tema uurimustöö peasuunad on kosmoloogias: tumeaine, Universumi struktuuri teke, numbrilised mudelid ja suuremastaabilise struktuuri statistika; galaktikate füüsikas: galaktikate teke ja spiraalstruktuur; atmosfäärifüüsikas: atmosfääriuuringud kosmosest. Erilise panuse on Enn Saar andnud tumeaine ja Universumi rakustruktuuri avastamisele. Ta on enamiku matemaatiliste meetodite autor, mida Tartu kosmoloogid ja galaktikate uurijad on rakendanud tumeda aine ja Universumi ehituse uurimisel. Enn Saare algatusel alustati Tõraveres Universumi struktuuri arengu numbrilist modelleerimist, lähtudes sellisest Universumi mudelist, kus lisaks tavalisele ja tumeainele leidub ühtlane foon, mida nimetatakse tumeenergiaks. Tema eestvedamisel tehtud analüüs näitas, et struktuuril on multifraktaalsed omadused. Koostöös Hispaania, Prantsusmaa ja USA astronoomidega on Enn Saar osalenud uute statistiliste meetodite väljatöötamisel ja rakendamisel Universumi struktuuri uurimisel.

Alates 1970. aastate teisest poolest on Enn Saar olnud kõigi Tartu Observatooriumi kosmoloogide juhendajaks teoreetilistes ja statistika ning arvutuste meetodika küsimustes. Tema juhendamisel on kaitsitud seitse doktoritööd.

Kahel korral on Enn Saare tööd tunnustatud riigi teaduspreemiaga: 1982. a tööde tsükli "Varjatud aine ja universumi suuremastaabiline struktuur" eest töörühma koosseisus ning 2007. a teadusharu paradigmat ja maailmapilti mõjutava väljapaistva avastuse eest teemal "Tumeaine avastamine galaktikate ümbruses ning universumi kärgstruktuur" samuti töörühma koosseisus. 2006. aastal pälvis ta Eesti Füüsika Seltsi aastaauhinna universumi struktuuri uuringute eest.

Nooremas eas on akadeemik Saar olnud kirglik alpinist ning tõusnud selles valdkonnas instruktorige tasemele, ta on tegelenud ka orienteerumisega.